

พิพิธภัณฑ์วางแผนครอบครัว

พิพิธภัณฑ์วางแผนครอบครัว ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 ด้วยความเห็นชอบจากผู้บริหารกรมอนามัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในขณะนั้น เนื่องจากได้มองเห็นว่า หลังจากประเทศไทยประกาศนโยบายประชากร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2513 และดำเนินงานโครงการวางแผนครอบครัวและประชากรเพียงไม่ถึง 3 ทศวรรษ ก็ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดียิ่งในการลดอัตราเพิ่มประชากร จากร้อยละ 3.2 ต่อปี ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2513 ลงเป็นร้อยละ 1.1 ในปี พ.ศ. 2541 จนเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เห็นได้จากการที่สถาบันประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา ได้มอบรางวัล Special Country Award ประจำปี พ.ศ. 2535 ให้แก่ประเทศไทยในฐานะหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จดีเด่นด้านประชากร และกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ได้ยกย่องให้ประเทศไทยเป็นศูนย์ความเป็นเลิศ (Center of Excellence) ทางด้านวางแผนครอบครัว เป็นแหล่งฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้านวางแผนครอบครัวและประชากรสำหรับนานาชาติ ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวเกิดจากความมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของผู้บริหารในทุกระดับทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมา และความร่วมมือร่วมใจประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานภาครัฐบาลและภาคเอกชน รวมทั้งมีการบริหารโครงการอย่างมีระบบ มีการพัฒนากำลังคนอย่างต่อเนื่องทุกระดับ มีการวางกลยุทธ์เพื่อการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ มีการให้บริการคุมกำเนิดที่หลากหลายวิธี เพื่อให้ผู้รับบริการได้เลือกใช้ได้ตามสมควร ข้อมูลเหล่านี้รวมทั้งข้อมูลความรู้ที่ทันสมัยควรจะได้นำเสนอและจัดแสดงเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ให้เกิดความเข้าใจและตระหนักในเรื่องประชากรและอนามัยการเจริญพันธุ์

จากเหตุผลดังกล่าวและเพื่อให้ชนรุ่นหลังได้ทราบและศึกษาถึงความสำเร็จที่เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและการลดอัตราการเพิ่มของประชากรในประเทศไทย ข้อมูลและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องมีลิ้มเลียนหรือสูญหายไป กรมอนามัยจึงได้ดำเนินโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์วางแผนครอบครัว โดยเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 และมีการดำเนินงานมาตามลำดับตามการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจนแล้วเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2546 สามารถเปิดให้บริการแก่ นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ตลอดจนชาวต่างประเทศได้ พิพิธภัณฑ์วางแผนครอบครัวเป็นแหล่งการเรียนรู้ในเรื่องความเป็นมาของการวางแผนครอบครัว กายวิภาคและสรีรวิทยาของหญิงและชาย ความรู้เรื่องเพศศึกษา ตลอดจนกระบวนการปฏิสนธิและวิธีการคุมกำเนิด ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องประชากรและอนามัยการเจริญพันธุ์

พิพิธภัณฑ์วางแผนครอบครัว มีเนื้อที่ประมาณ 350 ตารางเมตร ตั้งอยู่ ณ อาคาร 4 ชั้น 4 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มีห้องบรรยายเพื่อจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้ชมที่มาเป็นหมู่คณะและศูนย์สารสนเทศด้านประชากรและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่สามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้

พิพิธภัณฑ์ทางแพนครอบครัว

แบ่งการจัดแสดงออกเป็น 9 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 โถงทางเข้า

นำเสนอความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่างๆ คือ ความหมายและความสำคัญของการวางแผนครอบครัว

กายวิภาคและสรีรวิทยา เพศศึกษา วัฒนธรรมการคุมกำเนิด ประชากรและการแก้ปัญหาประชากรบุคคลและองค์กรที่มี

ส่วนที่ 2 บอร์ดพระราชดำรัส

ประกอบด้วยพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 และพระราชดำรัสเนื่องในพิธีฉัตรมงคล พุทธศักราช 2472 พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน และพระราชดำรัสเกี่ยวกับประชากร เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2539

ส่วนที่ 3 การคุมกำเนิดในอดีต

นิทรรศการย้อนอดีตไปสู่ประวัติความเป็นมาของวิธีคุมกำเนิดภูมิปัญญาชาวบ้านเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว การใช้สมุนไพรและวัสดุจากธรรมชาติในการคุมกำเนิด

ส่วนที่ 4 สถานการณ์ประชากรและการวางแผนครอบครัว

การถ่ายทอดด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์และภาพประกอบถึงสถานการณ์ด้านประชากรและการวางแผนครอบครัว ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของประเทศไทย

ส่วนที่ 5 กายวิภาคและสรีรวิทยา

ให้ความรู้เรื่องโครงสร้างของร่างกายและระบบ
สืบพันธุ์ของเพศชายและเพศหญิง วิธีการ
ทำงานของฮอร์โมน และการเปลี่ยนแปลง
ของฮอร์โมนในแต่ละช่วงชีวิต

ส่วนที่ 6 เพศศึกษาและกระบวนการปฏิสนธิ
นำเสนอข้อมูลความรู้ในเรื่องเพศศึกษา และ
กระบวนการปฏิสนธิ จนเป็นตัวอ่อนในระยะ
ต่าง ๆ

ส่วนที่ 7 หนทางแห่งการป้องกัน

จัดแสดงวิธีการป้องกันการปฏิสนธิ เทคโนโลยี
วิธีคุมกำเนิดชนิดต่าง ๆ สำหรับผู้หญิงและ
ผู้ชายที่ใช้ในอดีตถึงปัจจุบัน

ส่วนที่ 8 Hall of Fame

แสดงภาพและผลงานของบุคคลทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้โครงการวางแผนครอบครัวประสบความสำเร็จ

ส่วนที่ 9 สมดุลธรรมชาติ

เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดกับเศรษฐกิจและสังคมจากการที่มีประชากรมากเกินไปหรือน้อยเกินไป

แผนผังการจัดแสดงภายใน

พิพิธภัณฑ์วางแผนครอบครัว

กิจกรรมเสริมการเรียนรู้

- มุมหนังสือ และมุมวิดีโอ ประกอบด้วย หนังสือ คู่มือ เอกสาร ตำรา และวิดีโอ ที่เกี่ยวข้องกับงานอนามัย การเจริญพันธุ์ เช่น การวางแผนครอบครัว การอนามัย แม่และเด็ก โรคเอดส์ มะเร็งระบบสืบพันธุ์ โรคติดต่อ ในระบบสืบพันธุ์ การแท้งและภาวะแทรกซ้อน ภาวะการ มีบุตรยาก เพศศึกษา อนามัยวัยรุ่น และภาวะหลังวัย เจริญพันธุ์และผู้สูงอายุ
- การบรรยายพิเศษและนิทรรศการหมุนเวียนในโอกาสต่าง ๆ
- บริการทำสำเนาเอกสาร วิดีทัศน์ ฯลฯ ที่สนใจ
- ศูนย์สารสนเทศด้านประชากรและอนามัยการเจริญพันธุ์ ให้บริการสืบค้นเอกสารและข้อมูลสารสนเทศด้านประชากร และอนามัยการเจริญพันธุ์

วันและเวลาเปิดทำการ

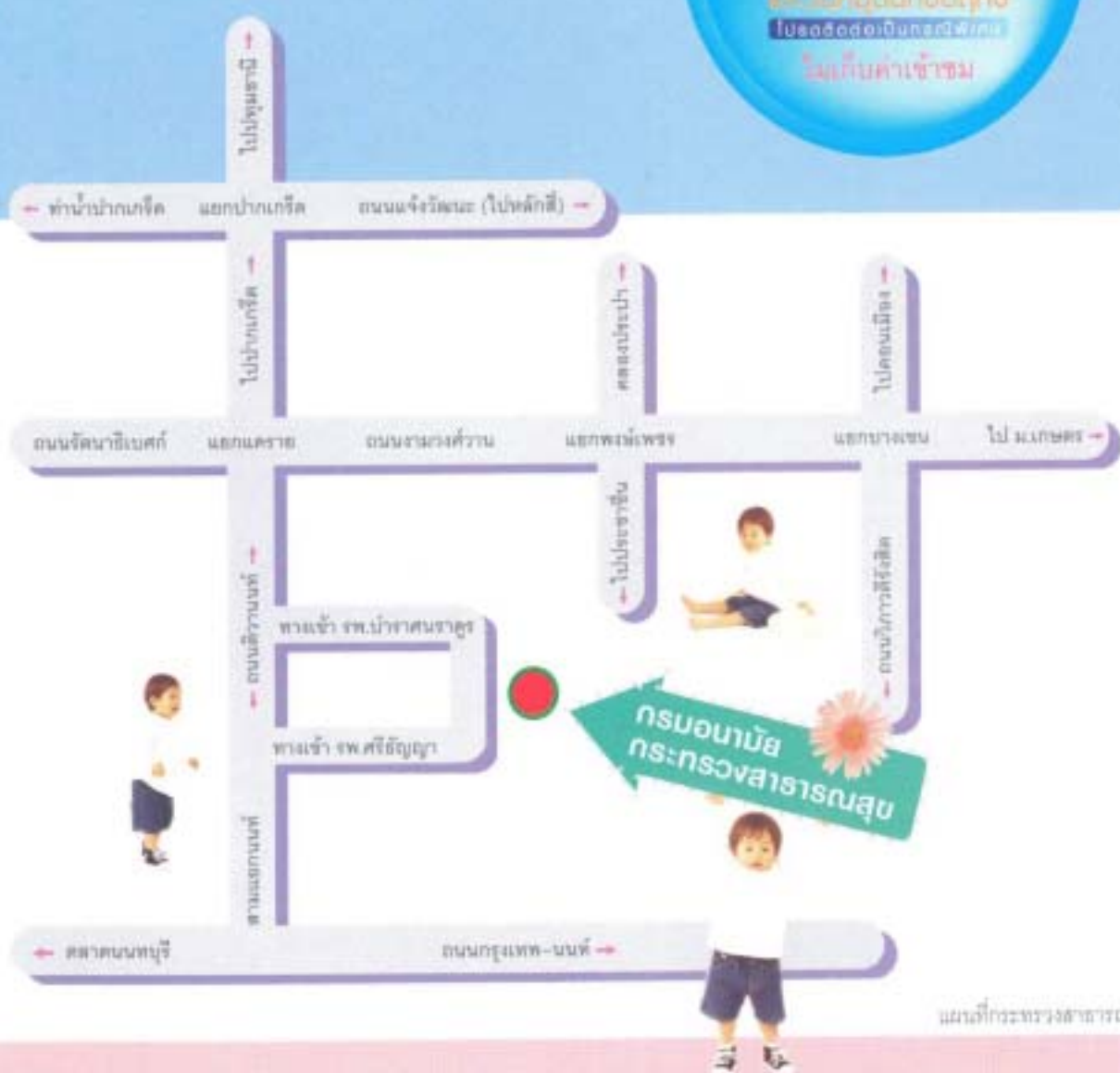
วันจันทร์ - ศุกร์
ตั้งแต่เวลา 09.30 - 15.00 น.

ปิดในวันหยุดยาว

วันเสาร์ - อาทิตย์
และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ไม่สอดคล้องกับกรณีพิเศษ

ไม่เก็บค่าเข้าชม

แผนที่กระทรวงสาธารณสุข

สำหรับการเข้าชมเป็นหมู่คณะ ได้ที่

พิพิธภัณฑ์วางแผนครอบครัว

กรมอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0 2590 4273, 0 2590 4278

โทรสาร 0 2590 4163

พิพิธภัณฑ์ทางแผนครอบครัว

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข